

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี
Learning Resource Management of School Administrators
in the Situation of the Epidemic of the Corona Virus 2019 (COVID 19)
under the Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi

ชมแข พงษ์เจริญ*

Chomkae Phongcharoen

* ผู้ประสานงาน: chphon@rpu.ac.th

หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ นนทบุรี ประเทศไทย
Graduate Diploma in Teacher Profession, Rajapruk University, Nonthaburi, Thailand

* Corresponding Author: chphon@rpu.ac.th

(Received: 2024-10-24; Revised: 2025-03-13; Accepted: 2025-03-17)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ปีการศึกษา 2564 จำนวน 322 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ด้วยสถิติที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)

ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการตรวจสอบทบทวน กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านสรุปและรายงานผล

การสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการดำเนินงานสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ
2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ
ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน ที่แตกต่างกัน พบว่าการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี

Abstract

This study aimed to 1) examine the level of learning resource management by school administrators during the COVID-19 pandemic and 2) compare perceptions of learning resource management among school administrators based on demographic factors. The sample consisted of 322 school administrators and teachers from secondary schools under the jurisdiction of the Nonthaburi Secondary Educational Service Area Office during the 2021 academic year, selected through multistage sampling. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire. Data were analyzed using percentages, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA.

The findings revealed that: 1) Overall, the level of learning resource management by school administrators was high. The area with the highest mean score was planning for the utilization of learning resources, followed by monitoring and reviewing the use of learning resources, summarizing and reporting the creation and development of learning resources, and implementing learning resource development, respectively. 2) The comparison of learning resource management among school administrators, categorized by gender, age, educational level, position, and school size, indicated statistically significant differences at the .05 level in the management of learning resources during the COVID-19 pandemic within the Nonthaburi Secondary Educational Service Area Office.

Keyword : Learning Resource Management, Epidemic of the Corona Virus 2019
(COVID 19), Secondary Eduational Service Area Office Nonthaburi

บทนำ

สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้สถานศึกษาทั่วประเทศไม่สามารถเปิดการสอนได้ตามปกติ แต่การเรียนรู้ นำการศึกษา โรงเรียนอาจหยุดได้ แต่การเรียนรู้หยุดไม่ได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้ร่วมกันจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น การใช้ช่องทีวีดิจิทัลและการเรียนรู้เสริมผ่านโปรแกรมออนไลน์ต่างๆ ซึ่งรวมเรียกว่า ออนไลน์ ส่วนการเรียนการสอนผ่านช่องทางของมูลนิธิทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นการเรียนการสอนที่เรียกว่า ออนแอร์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ถือเป็นโรคติดต่อร้ายแรง รัฐบาลจึงได้วางมาตรการป้องกัน เพื่อลดและจำกัดการระบาด ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ต้องปรับตัวเข้าสู่วิถีชีวิตใหม่ (New normal) ด้วยการใช้เทคโนโลยีช่วยดำเนินงานด้านต่างๆ เพื่อลดการแออัด (ยง ภู่วรวรรณ และยีน ภู่วรวรรณ, 2564) ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ จึงกำหนดนโยบายการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์วิกฤตโควิด-19 ตามแนวคิด “การเรียนรู้ นำการศึกษา โรงเรียนอาจหยุดได้ แต่การเรียนรู้หยุดไม่ได้” ในทุกระดับชั้น และทุกประเภทการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) ทำให้สถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนแผนและเป้าหมายในการจัดการศึกษา มีการปรับปรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีคุณภาพสูงขึ้น ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ทำให้มีการใช้วิธีการวัดประเมินผลใหม่ๆ มากขึ้น นักเรียนมีเวลาอยู่กับครอบครัวมากขึ้น ลดเวลา ความเสี่ยง และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปโรงเรียน คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูลดลง เป็นภาระงานและกระทบต่อเวลาในการจัดการเรียนการสอน ครูวิตกกังวล เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่และผลการเรียนของนักเรียนจะตกต่ำลง (บุญเลี้ยง ทุมทอง และประทวน วันนิจ, 2565) ดังนั้นแหล่งเรียนรู้จึงเข้ามา มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์นี้

การบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาเป็นสิ่งที่ต้องกระทำอย่างเป็นระบบ ปัจจุบันปัญหาสำคัญคือการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขาดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาที่ห่างไกลในชนบท ด้วยข้อจำกัดในด้านทรัพยากรทางการศึกษามีน้อย ส่งผลต่อการสร้าง การจัดซื้อจัดหา รวมถึงกระบวนการบริหารที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และขาดความร่วมมือ และการสนับสนุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างจริงจัง นักเรียนจึงขาดการส่งเสริมสนับสนุนให้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพส่งผลกระทบต่อระดับคุณภาพทั้งของสถานศึกษาและตัวผู้เรียนเองในที่สุด (สุมนอมรวีวัฒน์, 2544) การบริหารจัดการแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ตามแนวคิดของเดมมิ่ง (Deming Cycle: PDCA) เป็นหลักในการบริหารจัดการศึกษาแนวทางหนึ่ง

ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนและผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ (Vroman and Luchsinger, 1994) วงจรคุณภาพนี้เป็นกระบวนการที่เหมาะสมสำหรับการบริหารจัดการแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ด้วยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินงานตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) การพัฒนาปรับปรุง (Action) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) ถึงแม้ความสำคัญของการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการศึกษาจะได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานทางการศึกษา โดยกำหนดเป็นนโยบายก็ตาม แต่ในสภาพของการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ยังพบว่าสภาพปัจจุบันและปัญหาจากการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ขาดระบบบริหารจัดการให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเพียงพอ ครูขาดความรู้และทักษะในการผลิต และพัฒนาสื่อให้มีคุณภาพ ขาดการประสานงานและส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดแหล่งเรียนรู้ การจัดเตรียมข้อมูลแหล่งเรียนรู้ ยังไม่มีความหลากหลาย การเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย จากปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้เรียนขาดประสบการณ์ในการศึกษาเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างเต็มที่ ปารีชาติ โพธิ์ภักดิ์ (2558) กล่าวว่า การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมนั้น เป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่จะต้องร่วมมือกัน ผู้ที่มีบทบาทอย่างมากในการดำเนินการคือผู้บริหาร เนื่องจากผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญในการวางแผน ตรวจสอบ ติดตามและแก้ไขปัญหา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นบุรี มีอำเภอที่อยู่ในพื้นที่บริการ ประกอบด้วย 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองขอนแก่น อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ อำเภอไทรน้อย และอำเภอบางบัวทอง มีโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด จำนวน 18 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นบุรี, 2566) เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ของโรคโควิด-19 ส่งผลให้ผู้เรียนพบกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ จึงจำเป็นที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องเร่งหาแนวทางแก้ปัญหาผู้เรียน พื้นที่ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทุกระดับ ลดความเครียดและสุขภาพจิตของผู้เรียน และเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา แนวทางหนึ่งที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นบุรีนำมาใช้ในการแก้ปัญหาคือ นวัตกรรมด้านการนิเทศ รูปแบบการนิเทศ GROUPS Model บนฐานการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ใช้เทคนิคที่หลากหลายด้วยกิจกรรมในรูปแบบที่สนุกสนาน สามารถกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวทาง “3 : 3 : 4” นั่นคือ เลข 3 ตัวแรก คือ 3 กลุ่มทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ กลุ่มทักษะพื้นฐาน กลุ่มทักษะด้านการจัดการปัญหา และกลุ่มทักษะด้านคุณลักษณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องสร้างคุณลักษณะที่จะปลูกฝังให้นักเรียนสามารถเผชิญสถานการณ์ที่กำลังผันผวนในอนาคตได้ เลข 3 ตัวที่สอง คือ 3 ตัวชี้วัดของ สพฐ. ได้แก่ 1) องค์ความรู้ 2) ทักษะอาชีพ 3) ทักษะชีวิต และเลข 4 ตัวสุดท้าย คือ การน้อมนำพระบรมราโชบายของรัชกาลที่ 10 ทั้ง 4 ด้านมาเป็นหลักคิดสำคัญในการพัฒนา ได้แก่ 1) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง-มีคุณธรรม 3) มีงานทำ-มีอาชีพ 4) เป็นพลเมืองที่ดี นอกจากนี้ ยังร่วมกับ

ครูผู้สอนในสังกัด กำหนดแนวทางในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้อิงกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี, 2566)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้สนใจศึกษาระดับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำไปกำหนดนโยบาย และแผนงานการจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด และยังเป็นการกระตุ้นให้ทุกฝ่าย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการนำแหล่งเรียนรู้ มาใช้ในการจัดการศึกษาอันจะส่งผลให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

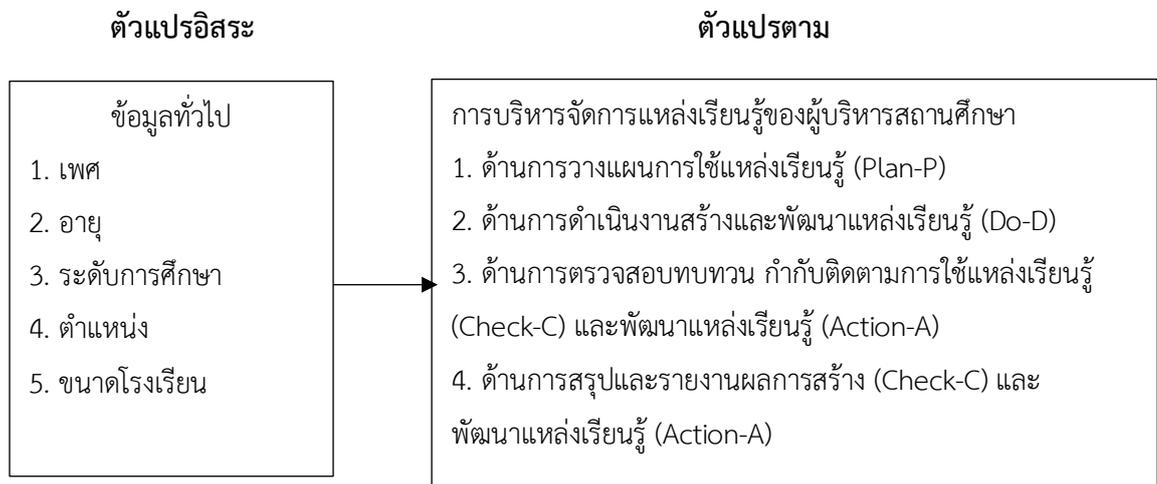
1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานการวิจัย

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้จากนักวิชาการและนักการศึกษา ได้แก่ ปริญญาตรี ตั้งคุณานันต์ (2563), สุดารัตน์ งามวิสัย (2561), กัญญาณัฐ อินปัสสา (2559), ภาณุพันธ์ พรหมสวัสดิ์ (2564) และ Gray and Larson (2000) โดยใช้วงจร PDCA มาใช้ในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ กำหนดการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ 2) ด้านการดำเนินงานสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 3) ด้านการตรวจสอบทบทวนกำกับติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และ 4) ด้านการสรุปและรายงานผลการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยกำหนดให้ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) ตำแหน่ง และ 5) ขนาดโรงเรียน ดังกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

2. ประชากรและตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2,009 คน

2.2 ตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2564 จำนวน 322 คน คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และสุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน ดังนี้ ขั้นแรกสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่ม สุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา 4 ขนาด คือ ขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก จากนั้นใช้การสุ่มอย่างง่าย กำหนดสัดส่วนตัวอย่างจากสัดส่วนของประชากรในแต่ละโรงเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ นำมากำหนดกรอบในการสร้างแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยประเมินความสอดคล้องข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) โดยครอบคลุมเนื้อหา และถูกต้องในสำนวนและรูปแบบของภาษาที่เหมาะสม

ปรับปรุงเครื่องมือ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.954 ปรับปรุงเครื่องมือให้สมบูรณ์แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามให้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตบุรีรัมย์ จำนวน 322 ฉบับ หลังจากนั้นผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนมาด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน โดยหาความถี่ และร้อยละ ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 30 – 39 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน สังกัดโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

2. ระดับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.75) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการตรวจสอบทบทวน กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านสรุปและรายงานผลการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการดำเนินงานสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามลำดับรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตบุรีรัมย์

ข้อ	การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.	ด้านการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้	3.86	0.73	มาก	1

2. ด้านการดำเนินงานสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.79	0.76	มาก	4
3. ด้านการตรวจสอบทบทวน กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้	3.84	0.75	มาก	2
4. ด้านสรุปและรายงานผลการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.83	0.76	มาก	3
รวม	3.83	0.75	มาก	

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.73) ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำหนดนโยบายการบริหารจัดการแห่งเรียนรู้ออนไลน์ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) รองลงมา คือ ประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์แก่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ความพร้อมรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม และวางแผนจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับบุคลากรในการบริหารจัดการใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ส่วนข้อคำถามที่มีค่าน้อยที่สุด คือ วางแผนจัดเตรียม วัสดุ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อการปฏิบัติงานให้เพียงพอ

2.2 ด้านการดำเนินงานสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.76) ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จัดอบรมการใช้สื่อ เทคโนโลยีการใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภายในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม รองลงมา คือ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบการดำเนินงานในการใช้แหล่งการเรียนรู้ออนไลน์ อย่างเหมาะสมและเพียงพอที่ง่ายต่อการเข้าถึง ดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ตามสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ ส่วนข้อคำถามที่มีค่าน้อยที่สุด คือ เปิดโอกาสให้ชุมชนและประชาชนภายนอกเข้ามาใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภายในสถานศึกษาได้

2.3 ด้านการตรวจสอบทบทวน กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.75) ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการนิเทศกำกับติดตาม รองลงมา คือ จัดทำปฏิทินนิเทศ กำกับติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ในระยะก่อนใช้ ระหว่างใช้ และหลังการใช้แหล่งเรียนรู้ และ สถานศึกษาใช้การประเมินแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภายในสถานศึกษาตามสภาพความเป็นจริง ส่วนข้อคำถามที่มีค่าน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะทุกครั้ง หลังจากริเทศกำกับติดตามตรวจสอบการใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์

2.4 ด้านสรุปและรายงานผลการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.76) ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ประชาสัมพันธ์การใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น รองลงมา คือ สรุปรายงานนำเสนอให้หน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับและผู้เกี่ยวข้องทราบ และนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์มาเป็นข้อมูล

ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ส่วนข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่ไม่เป็นไปตามแผน

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน ที่แตกต่างกัน การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี *จำแนกตามเพศ* พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี *จำแนกตามเพศ*

ข้อความ	เพศ				t	Sig
	ชาย (n=96)		หญิง (n=226)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้	4.48	.382	3.59	.686	14.839	0.001
ด้านการดำเนินงานสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.47	.384	3.50	.696	15.994	0.001
ด้านการตรวจสอบทบทวน กำกับติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้	4.44	.416	3.58	.712	13.526	0.001
ด้านสรุปและรายงานผลการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.46	.409	3.57	.717	14.077	0.001
การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	4.46	.398	3.56	.703	15.646	0.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี *จำแนกตามอายุ* พบว่า ช่วงอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ

บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นบุรี จำแนกตามอายุ

ข้อความ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ด้านการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	9.021	2	4.510	8.775	<.001
	ภายในกลุ่ม	163.960	319	.514		
	รวม	172.981	321			
ด้านการดำเนินงานสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	9.475	2	4.738	8.534	<.001
	ภายในกลุ่ม	177.079	319	.555		
	รวม	186.554	321			
ด้านการตรวจสอบทบทวนกำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	10.024	2	5.012	9.391	<.001
	ภายในกลุ่ม	170.255	319	.534		
	รวม	180.279	321			
ด้านสรุปและรายงานผลการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	8.858	2	4.429	8.017	<.001
	ภายในกลุ่ม	176.230	319	.552		
	รวม	185.087	321			
การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	9.278	2	4.639	9.307	<.001
	ภายในกลุ่ม	159.009	319	.498		
	รวม	168.287	321			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นบุรี **จำแนกตามระดับการศึกษา** พบว่า ระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ประจำปีการศึกษา

ข้อความ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ด้านการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	48.443	2	24.221	62.042	<.001
	ภายในกลุ่ม	124.538	319	.390		
	รวม	172.981	321			
ด้านการดำเนินงานสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	47.367	2	23.683	54.279	<.001
	ภายในกลุ่ม	139.187	319	.436		
	รวม	186.554	321			
ด้านการตรวจสอบทบทวนกำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	46.140	2	23.070	54.864	<.001
	ภายในกลุ่ม	134.139	319	.420		
	รวม	180.279	321			
ด้านสรุปและรายงานผลการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	50.797	2	25.398	60.333	<.001
	ภายในกลุ่ม	134.291	319	.421		
	รวม	185.087	321			
การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	48.110	2	24.055	63.852	<.001
	ภายในกลุ่ม	120.177	319	.377		
	รวม	168.287	321			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น **จำแนกตามตำแหน่ง** พบว่า ตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นบุรี จำแนกตามตำแหน่ง

ข้อความ	ตำแหน่ง				t	Sig
	ผู้บริหาร (n=19)		ครู (n=303)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้	4.59	.325	3.81	.729	9.089	<.001
ด้านการดำเนินงานสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.63	.313	3.74	.752	10.643	<.001
ด้านการตรวจสอบทบทวน กำกับติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้	4.69	.296	3.78	.737	11.336	<.001
ด้านสรุปและรายงานผลการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.64	.325	3.78	.751	9.894	<.001
การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	4.64	.315	3.78	.742	11.061	<.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นบุรี *จำแนกตามขนาดโรงเรียน* พบว่า ขนาดโรงเรียนต่างกัน ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ข้อความ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ด้านการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	4.737	3	1.579	2.984	.031
	ภายในกลุ่ม	168.244	318	.529		
	รวม	172.981	321			
ด้านการดำเนินงานสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	5.807	3	1.936	3.406	.018
	ภายในกลุ่ม	180.747	318	.568		
	รวม	186.554	321			
ด้านการตรวจสอบทบทวนกำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	5.307	3	1.769	3.215	.023
	ภายในกลุ่ม	174.972	318	.550		
	รวม	180.279	321			
ด้านสรุปและรายงานผลการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	5.412	3	1.804	3.193	.024
	ภายในกลุ่ม	179.675	318	.565		
	รวม	185.087	321			
การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	5.208	3	1.736	3.385	.018
	ภายในกลุ่ม	163.079	318	.513		
	รวม	168.287	321			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

1. จากการศึกษาระดับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ทำให้สถานศึกษาไม่สามารถเปิดเรียนได้ตามปกติ ดังนั้นสถานศึกษาจึงมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการวางแผนกำหนดนโยบาย จัดทำแผนในการบริหารแหล่งเรียนรู้ ข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ให้เป็นระบบ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบการจัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ มีผู้ประสานงานในการวางแผนจัดทำโครงการแหล่งเรียนรู้ มีการดำเนินงานด้วยความร่วมมือของทุกฝ่าย ยิ่งในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ด้วย มีการจัดการเรียนการสอนผ่านการเรียนการสอนทางไกล เรียนออนไลน์ มีการประเมินผลการใช้ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการใช้การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ มีนิตเทศ กำกับ

ติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการส่งเสริม พัฒนา และเตรียมการวางแผนต่อไปในอนาคตสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563) ที่กล่าวว่า สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้สถานศึกษาทั่วประเทศไม่สามารถเปิดการเรียนการสอนได้ตามปกติ ส่งผลให้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์วิกฤตโควิด-19 ด้วยแนวคิด “การเรียนรู้นำการศึกษา โรงเรียนอาจหยุดได้ แต่การเรียนรู้หยุดไม่ได้” ผ่านการเรียนการสอนทางไกล โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด อาทิ การใช้ช่องทีวีดิจิทัลและการเรียนรู้เสริมผ่านโปรแกรมออนไลน์ต่าง ๆ และสอดคล้องกับกริชติศักดิ์ เข็มตะคุ (2566) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ควรสนับสนุนให้ครูผู้รับผิดชอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ได้ทำการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา ทำความเข้าใจกับแผนการเรียนของสถานศึกษา สำรองแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาและสำรวจความต้องการของผู้เรียน เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนสอน ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน และสอดคล้องกับ ชีนนภา ชันธพันธ์ (2566) กล่าวว่า สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ โดยมีครู นักเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม จัดให้มีการประเมินผลการใช้ แหล่งเรียนรู้ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ นิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนจนถึงการจัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นการส่งเสริม พัฒนาต่อยอด และเตรียมการวางแผนในอนาคตต่อไป

1) การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 ด้านการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาเห็นความสำคัญของการวางแผนกำหนดนโยบายการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) อีกทั้งประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์แก่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ความพร้อมรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม และวางแผนจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับบุคลากรในการบริหารจัดการใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สอดคล้องกับ กษมาพร ทองเอื้อ (2563) กล่าวว่า การวางแผนจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ถือเป็นขั้นตอนแรกของการดำเนินการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ เพราะหากผู้บริหารพิจารณาดำเนินการวางแผนอย่างรอบคอบ ครอบคลุมทุกส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างมีระบบ และมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางแผนในการจัดการทรัพยากรภายใน และ วางแผนระบบการจัดการข้อมูลความรู้ที่จะได้จากการใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการต่อยอดพัฒนาจากฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ Dubrin and

Ireland (1993) กล่าวว่า ผู้บริหารนั้นจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมุ่งให้ความสำคัญกับการวางแผน การจัดการองค์กร การชี้แนะ และการวางระบบควบคุมเป็นอันดับแรก

2) การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ด้านการดำเนินงานสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการจัดการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีการจัดการอบรมการใช้สื่อ เทคโนโลยีการใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภายในสถานศึกษา ให้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบการดำเนินงานในการใช้แหล่งการเรียนรู้ออนไลน์อย่างเหมาะสมและเพียงพอที่ง่ายต่อการเข้าถึง ดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ตามสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ ควรมีการนำข้อมูลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สหทัยา ปัจจุฑาเน และ วิเชียรรัฐยีนยง (2564) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้มีการศึกษาแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นใหม่ ๆ สนับสนุนให้ส่งบุคลากรได้เข้าร่วมการประชุม การอบรม การสัมมนา และการศึกษาดูงานเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ ได้ตระหนัก และเห็นความสำคัญถึงกิจกรรมการศึกษาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้

3) การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ด้านการตรวจสอบทบทวน กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารได้ประชุมชี้แจงให้คณะครูได้รับทราบถึงการเตรียมการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) พร้อมทั้งมีการติดตามให้ครูส่งงาน เพื่อตรวจสอบก่อนปฏิบัติจริง และสถานศึกษาใช้การประเมินแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภายในสถานศึกษาตามสภาพความเป็นจริง โดยมีครู นักเรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับ ธนัชชา สู้คง และภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์ (2564) กล่าวว่า ผู้บริหารได้เชิญหัวหน้าฝ่ายงานต่างๆ ประชุมทางออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom ประชุมงานร่วมกันปรึกษาเรื่องแนวทางการปฏิบัติงานในช่วงโรคระบาดโควิด-19 และแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ให้ครูทำงานแบบ work from home ให้ครูผู้สอนจัดทำการเรียนการสอนแบบออนไลน์ และได้มีการเตรียมความพร้อมให้กับครูก่อนเริ่มการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ใน คือ ให้ครูได้ทดลองอัดคลิปวิดีโอเพื่อทดลองสอนก่อนที่จะนำไปใช้งานจริง ด้วยวิธีการ คือ ครูอัดคลิปของตนเอง แล้วส่งให้ผู้บริหารดูเพื่อพิจารณาและแก้ไขปรับปรุงก่อนที่จะทำการสอนให้กับนักเรียน

4) การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17

ด้านสรุปและรายงานผลการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ มีการประชาสัมพันธ์การใช้แหล่งเรียนรู้ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น สร้างเครือข่าย ติดตาม ประเมินผล และสรุปรายงานนำเสนอให้หน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับและผู้เกี่ยวข้องทราบ และนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์มาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563) กล่าวว่า สถานศึกษารับเพียงนโยบายแต่ขาดการปรับให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สถานศึกษาต้องทำรายงานส่งเขตพื้นที่ฯ เป็นการเพิ่มภาระงานให้กับครูและสถานศึกษา และสอดคล้องกับ ชีวันภา ชันธพันธ์ (2566) กล่าวว่า สถานศึกษาได้มีการรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เริ่มดำเนินการเป็นกระบวนการขั้นตอนจนสิ้นสุดทุกระบวนการดำเนินการ การปฏิบัติตามแผนงาน การตรวจสอบการดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนด พัฒนา ปรับปรุง ระบบสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง แล้วนำมาสรุปเป็นรายงานผลการดำเนินการ เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการทุกระบวนการ เพื่อที่จะนำเสนอให้หน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับที่เกี่ยวข้องทราบ ตลอดจนจนถึงจัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดการใช้แหล่งเรียนรู้ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น เป็นการส่งเสริมพัฒนาต่อยอดและเตรียมการวางแผนในอนาคตต่อไป

2. ผลการศึกษาการเปรียบเทียบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเตรียมการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านการเรียนการสอนทางไกล บทเรียนออนไลน์ ออนไลน์ การแบ่งงานและการแต่งตั้งครูที่จะต้องจัดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ไม่ชัดเจน ไม่เป็นระบบ อีกทั้งการนิเทศ ติดตามผล ในคุณภาพของการเรียนออนไลน์ ครูที่มีภาระงานเพิ่มขึ้น ทำให้ไม่สามารถมีเวลาไปจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้ในเวลาอันสั้น ครูบางคนไม่ถนัดในการจัดการเรียนการสอนด้วยระบบดิจิทัลในแบบต่างๆ และอาจเป็นประสบการณ์การทำงานของครูต่างกัน ความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์ต่างกัน จึงทำให้การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) จึงแตกต่างกันไปด้วย สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563) กล่าวว่า เนื่องจากการเรียนออนไลน์เป็นนโยบายที่เร่งด่วน ส่งผลให้สถานศึกษาขาดความพร้อมในการเตรียมการเพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอน แม้จะเป็นเพียงการเตรียมพร้อมสำหรับเปิดภาคเรียน อีกทั้งเทคนิคการสอนของครูก็ไม่สามารถดึงดูดความสนใจของเด็ก และสอดคล้องกับ ธนชชา สู่คง และภาวิณี

ศรีสุขวัฒนานันท์ (2564) กล่าวว่า การจัดการสอนด้วยคลิปวิดีโอในช่วงแรกถือได้ว่าเป็นเรื่องใหม่สำหรับครูทุกท่านเพราะเนื่องจากไม่เคยทำมาก่อน อีกทั้งการสอนผ่านกล้องไม่เหมือนสอนโดยตรงกับนักเรียน ปัญหาจึงเกิดขึ้นกับครูหลายคน ผู้บริหารแก้ปัญหาด้วยการอัดคลิปวิดีโอการสอนของตนเองให้เป็นแนวทางปฏิบัติให้กับครูได้ดูเป็นตัวอย่าง การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพในการทำคลิปวิดีโอผู้บริหารได้ให้ครูที่สามารถทำได้ดีมาแนะแนวทางการทำงานให้กับครูท่านอื่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ด้านการดำเนินงานสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก แต่เป็นค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้การดำเนินงานสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้จริง

1.2 ควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในทุกด้าน ดังนี้

1) ด้านการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจแก่บุคลากรของสถานศึกษาและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ร่วมกันวางแผน จัดสรรงบประมาณ จัดเตรียม วัสดุ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการปฏิบัติงานให้เพียงพอในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ออนไลน์

2) ด้านการดำเนินงานสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับปรุงห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภายในสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสนับสนุนให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง เชิญตัวแทนชุมชนที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาร่วมพัฒนาและบริการแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ เปิดโอกาสให้ชุมชนและประชาชนภายนอกเข้ามาใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภายในสถานศึกษาได้

3) ด้านการตรวจสอบทบทวน กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ผู้บริหารสถานศึกษาควรตั้งเกณฑ์ในการประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ เปิดโอกาสให้บุคคลหน่วยงานภายนอกเข้ามาใช้บริการจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ มีการนิเทศ กำกับติดตามตรวจสอบการใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ เป็นปัจจุบันและทันสมัย

4) ด้านสรุปและรายงานผลการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ออนไลน์เพื่อนำผลจากการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการ

ปรับปรุง พัฒนาแหล่งเรียนรู้ออนไลน์รูปแบบต่างๆ ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่ไม่เป็นไปตามแผนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.3 ผลการศึกษาการเปรียบเทียบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี แตกต่างกัน จึงควรเตรียมพร้อมการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในอนาคตหากเกิดการระบาดของโรคอุบัติใหม่ ควรเตรียมการในการบริหารจัดการโดยคำนึงถึงความแตกต่างในปัจจุบันที่อาจมาเกี่ยวข้อง เช่น ประสิทธิภาพในการทำงาน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยด้านการดำเนินงานสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2.2 ควรศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2.3 ควรศึกษารูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสมผสานโดยการวิจัยเชิงคุณภาพนำการวิจัยเชิงปริมาณ

เอกสารอ้างอิง

- กษมาพร ทองเอื้อ. (2563). *การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. คุชภินิพนธ์ปริญญาตรี* บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและท้องถิ่น เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กริชติศักดิ์ เขียมตะคุ. (2566). *แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร. การค้นคว้าอิสระการศึกษา* มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก.
- กัญญาณัฐ อินปัสสา. (2559). *การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนสันติสุข อำเภอคลองหลวง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่*.

- กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)*. นนทบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์.
- ชื่นนภา ชันธพันธ์. (2566). *การศึกษากิจการบ้านจัดการแหล่งเรียนรู้ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ ศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 8. การศึกษาค้นคว้าอิสระ* ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา. พะเยา.
- ธนชชา สุ่ม และภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์. (2564). *กรณีศึกษาการจัดการเรียนการสอนช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 และช่วงที่โควิด-19 ผ่อนคลายของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ, 10(1), 93 – 108.*
- บุญเลี้ยง ทูมทอง และประทวน วันนิจ. (2565). *ผลกระทบจากสถานการณ์โควิดที่มีต่อการจัดการศึกษาไทย: การศึกษาทางเลือก คือทางหลักและทางรอดในการจัดระบบ การศึกษาไทยในอนาคต. วารสารวิชาการธรรมศาสตร์, 22(4), 375 – 391.*
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2563). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: มินิ เซอร์วิส ซัพพลาย.
- ปาริชาติ ร่มโพธิ์ภักดี. (2558). *การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี. ปทุมธานี.*
- ภาณุพันธ์ พรหมสวัสดิ์ และคณะ. (2564). *สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนปากช่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 จังหวัดนครราชสีมา. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 8 ประจำปี 2564 “สู่วิถีใหม่ ด้วยการวิจัยคุณภาพและการบริการ” (น. 1-14). นครราชสีมา : วิทยาลัยนครราชสีมา.*
- ยง ภู่วรรณ และยีน ภู่วรรณ. (2564). *ชีวิตวิถีใหม่และความฉลาดทางดิจิทัล. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2566, จาก <https://learningdq-dc.ku.ac.th/>*
- สหทัย ปัจจุฐาน และวิเชียร รุ้ยยั้ง. (2564). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. Journal of Roi Kaensarn Academi, 6(6), 189 – 199.*
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์. (2566). *รายงานผลการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566*. นนทบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). *รายงานเรียนออนไลน์ยุคโควิด-19: วิกฤตหรือโอกาส การศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการศึกษาระบบ การศึกษาธิการ.
- สุดารัตน์ งามวิสัย. (2561). *แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขต ร่มเกล้า- นวมินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42*. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2544). *กระบวนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติ*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช
- Gray, C.F. & Larson E.W. (2000). *Project Management – The managerial process*. Boston. McGraw Hill.
- Dubrin, A. J. & Ireland, R. D. (1993). *Management Organization*. 2nded. Ohio: South-Western Publishing Co.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3), 607-610.
- Vroman H.W & Luchsinger. V.P. (1994) *Managing organization quality*. Burt Ridge. IL Richard D Lrwin.